

Kultur och bildning
Jimmy Eriksson
Tfn: 063-146703
E-post: jimmy.eriksson@regionjh.se

2021-07-05

RUN/36/2021

Ansökan om statligt anslag till regional kulturverksamhet inom Kultursamverkansmodellen 2022

Kultursamverkansmodellen styrs av förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Regionens ansökan om statligt stöd till förordningens sju områden för 2022 utgår från de nationella kulturpolitiska målen och de regionala målen i Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019–2022; 1) Kultur för alla i hela länet, 2) Barn och unga ska vara delaktiga och ha inflytande i kulturlivet, 3) Professionella kulturskapare ska ha goda förutsättningar att verka samt 4) Kultur och kulturarv ska ha stärkt sin roll för regional utveckling och attraktionskraft. Regionens övergripande kulturuppdrag är att alla invånare ska ha tillgång till ett kulturutbud av hög kvalitet och erbjudas likvärdiga möjligheter att skapa och utöva kultur samt ha möjlighet att påverka, delta och medverka i kultur- och samhällslivet. Aktuella insatsområden tar sin utgångspunkt i regionala utmaningar och kulturens breda samhällsuppdrag, där de regionala kulturverksamheterna kompletterar kommunernas kulturutbud och bidrar till en kulturell hållbar regional infrastruktur.

Samverkansmodellen innebär att i dialog och genom samverkan mellan lokal, regional och statlig nivå skapa bästa förutsättningar för kulturlivets utveckling i hela landet. En utmaning som regionen delar med övriga regioner i norr, är att överbrygga demografiska och geografiska avstånd, att utveckla en hållbar kulturell infrastruktur och förmera ett kvalitativt kulturutbud på jämlika villkor. Pandemin har under de senaste åren inte förändrat grunduppdraget och de övergripande målsättningarna. Däremot har den inneburit större utmaningar att anpassa, förändra och utveckla verksamheten så att fler kan vara delaktiga i kulturlivet. Regionen lägger därför fortsatt vikt vid kulturverksamhet som breddar deltagandet, ökar tillgängligheten och skapar förutsättningar för kvalitet och förnyelse genom insatser som leder till kulturplanens mål samt Kulturrådets prioriteringar. Det förstärkta statliga anslaget inom Kultursamverkansmodellen tillsammans med tillfälliga statliga, regionala och kommunala stöd har varit avgörande för att säkerställa den kulturella infrastrukturen i länet, våra regionala kulturinstitutioners verksamhet samt det fria kulturlivet och vi ser ett fortsatt gott samarbete mellan stat och region i detta arbete.

Regional kulturplan 2023-2026

Ett prioriterat arbete under 2021 och 2022 är att ta fram en ny regional kulturplan för åren 2023-2026. Kulturplanen tar avstamp i regionens utvecklingsstrategi samt de nationella kulturpolitiska målen. Planen tas fram under en tid av pandemi eller postpandemi vilket innebär att kulturens omstart eller återstart präglar arbetet. Viktiga perspektiv är utvecklad

samverkan med kommunerna, samarbetet inom Kultur i Norr som behöver utvärderas och ta nästa steg, barnkonventionens implementering samt principen om armlängds avstånd i relation till den kulturpolitiska styrningen.

Särskilda äskanden för verksamhetsåret 2022

Regional museiverksamhet

Stiftelsen Jamtli har det regionala museiuppdraget med basfinansiering som fördelas mellan huvudmännen regionen med 65% och Östersunds kommun med 35%. Jamtlis strategiplan är ett viktigt dokument vid sidan av årsavtal och uppdragsavtal där Jamtlis långsiktiga verksamhet löper parallellt med kulturplanen. Jamtli utgör såväl ett viktigt besöksmål som en regional resurs för konst-, kulturarvs- och kulturmiljöarbetet i länet. Verksamheten finansieras genom samverkansmodellen men även genom en stor del egenfinansiering. Nationalmuseum Jamtli invigdes 2017 och har medfört en förstärkning av bild- och formområdet i norr. Från 2018 har Jamtli erhållit förstärkt regional finansiering för Nationalmuseum Jamtli genom regionala investeringsmedel och anslag till drift. Utbrottet av Corona våren 2020 har inneburit påfrestningar på flera plan för Jamtli med konsekvenser för ekonomi, verksamhet och besöksiffror. Stiftelsen har utöver tillfälliga kommunala och regionala medel även erhållit statliga krisstöd genom kultursamverkansmodellen.

Stiftelsen Jamtli ansöker om en uppräkningsmedel för 2022 där bevarande och tillgängliggörande av det kulturhistoriska jordbruket som en viktig del i uppfyllandet av Agenda 2030 är ett viktigt utvecklingsområde. Dessutom anger man kvaliteten på den digitala närvaron som avgörande för den långsiktiga utvecklingen behöver stärkas.

Professionell scenkonst

Estrad Norr är regionens professionella scenkonstinstitution med teater, musik, musikteater och dans. Pandemin har påverkat scenkonsten genom inställda och framflyttade produktioner samt genom omställning till digitala lösningar. Från 2021 fick Estrad Norr en regional förstärkning om 1 150 000 kr samt en statlig förstärkning om 500 000 kr för utveckling av scenkonstuppdraget med ökad egenproduktion. Staten ökade statsbidraget till regionen med 1 398 000 kr från och med 2021 där dessa medel tidigare fördelats i särskild ordning för att stärka den musikaliska scenkonsten. Estrad Norr avser 2022 att bredda kontaktytor, utveckla metoder för publika möten och fortsatt utveckla samarbeten över länsgränser. Mobila lösningar och residensverksamhet prioriteras för ett tillgängligt, attraktivt och kvalitativt scenkonstutbud i länet och i norrlandsregionen. Norrlands nätverk för musikteater och dans och Musik i Norr utbyter och förmerar kvalitativ scenkonst i norr med verksamhetsbidrag från regionerna och Kulturrådet. **Estrad Norr ansöker om uppräkningsmedel för 2022.**

Regionen verkar för att främja och stödja fria professionella aktörer verksamma i länet. De fria grupperna Nordcirkus och Undantaget erhåller från år 2020 regionalt

verksamhetsstöd om vardera 150 tkr. Riksteatern J/H avser att under 2022 fortsätta utveckla KulturCrew i samarbete med andra aktörer och vill säkerställa långsiktigheten i detta arbete samt utveckling av det främjande scenkonstuppdraget.

Riksteatern J/H ansöker därför om uppräknig samt 250 000 kr i förstärkningsmedel för 2022.

Arkivverksamhet

Föreningsarkivet J/H är del av den enskilda arkivsektorn som arbetar för bevarande och tillgängliggörande av vårt gemensamma kulturarv. Föreningsarkivets projekt *Digitalt som medel, inte mål* syftar till att använda teknik på ett kvalitativt sätt för att stärka tillgängligheten till Arkivets verksamhet. Genom projektet *Samiska band* arbetar man för att migrera samiska ljudinspelningar till modern teknik. På grund av att Landsarkivet i Östersund delvis fått förändrad roll så har Föreningsarkivet behövt omorganisera sig. Bland annat har man helt övertagit en delad tjänst med Riksarkivet som man ser kommer att stärka Föreningsarkivets kulturpolitiska uppdrag på ett konkret sätt. Att hantera ”herrelösa arkiv” och kunna ta emot e-arkiv är några av framtidens utmaningar inom arkivsektorn. Föreningsarkivet **ansöker om uppräknig samt 160 000 kr i förstärkningsmedel för nämnda insatser 2022.**

Enheten Kulturutveckling – främjande verksamheter

Enheten kulturutveckling består av främjandeverksamheterna Bildkonsten, Filmpool, Hemslöjden, Designcentrum samt Regional biblioteksverksamhet som arbetar genom att främja och stimulera utveckling inom respektive område. Det sker bland annat genom att stödja nätverk och erbjuda kompetensutveckling. Under 2022 satsar man främst på utveckling och planering för framtidens bibliotek med tjänstedesignmetodik som underlag samt skapande bibliotek som utvecklas i samarbete med Hemslöjden. Dessutom blir regionens konstsamling utgångspunkt för en pedagogisk satsning inom hälso- och sjukvården och slöjden stärks genom nätverk och stöd i att utveckla sälj- och affärsmodeller för yrkesverksamma slöjdare och hantverkare. Filmverksamheten ser utmaningar i att stärka länken mellan olika produktionsnivåer i det regionala filmskapandet och vill utveckla och underhålla arbetet med talangutveckling. Enheten kulturutveckling ansöker därför om **uppräknig samt förstärkning med 898 000 kr för utveckling av det främjande uppdraget samt insatser för att bredda deltagandet varav 300 000 kr inom hemslöjd, 318 000 kr inom bild- och formkonst och 280 000 kr inom filmkulturell verksamhet.**

Kultur i Norr

Sedan många år samverkar de fyra nordligaste regionerna inom kulturområdet i syfte att stärka det professionella kulturlivets roll och position som tillväxtfaktor i norra Sverige. Kultur i Norr har identifierat tre prioriterade områden för särskilda insatser; 1) Urfolket samerna, 2) Kulturella och kreativa näringar samt 3) Arrangörsutveckling. För 2022 så fortsätter arbetet i samverkan med det samiska nätverket Viermie K. Från 2020

avsätter regionen 200 000 kr för insatser avseende samarbetet och regionen **ansöker om motsvarande 200 000 kr i förstärkningsmedel för 2022.**

Gaaltije – sydsamiskt resurscentrum

Genom att regionen ligger i samiskt område ska urfolket samernas kulturella identitet respekteras och ges möjlighet att ta del av och utveckla den egna kulturen. Detta ligger även i linje med insatser som sker i koppling till kultursamverkan Kultur i Norr. Stiftelsen Gaaltije är ett sydsamiskt resurscentrum sedan 1999 som arbetar för främjande insatser för utveckling av det sydsamiska språket, konst och kulturverksamhet. Från 2021 har regionen förstärkt verksamhetsbidraget till Gaaltije som erhåller 300 000 kr för insatser inom bild- och formområdet, språk och litteraturutveckling. Gaaltije har även finansiering från Östersunds kommun och Sametinget. **Gaaltije ansöker om uppräkningsmedel samt 143 000 kr i förstärkningsmedel för 2022** för etablering av ett samiskt museum i befintliga lokaler.

Kulturella och kreativa näringar och kulturskaparnas villkor

Regionen har påbörjat ett strategiskt arbete för att ta fram en handlingsplan för Kulturella och kreativa näringar. Arbetet bedrivs i nära samverkan mellan Område Kultur och bildning och Område Hållbar tillväxt. För att effektivisera och stärka arbetet inom området med kulturskaparna som kärnan i de kulturella och kreativa näringarna samt få bättre effekt av insatserna så har Område Kultur och bildning äskat **450 000 kr som regional inprioritering för år 2022**. Beslut fattas i samband med region- och finansplan i november 2021.

Övriga regionala verksamheter

Regionen bidrar utöver detta med stöd till regionala verksamheter och aktörer som har koppling till samverkansmodellens områden samt för allmän kulturutveckling, projektbidrag och genomförande av den regionala kulturplanen. Dessutom hanterar regionen stöd till idrotts- och bildningsverksamhet och det civila samhällets organisationer.

Anslag 2021 och 2022

Det statliga anslaget uppgår år 2021 till 35 072 000 kr. Dessutom tillfördes regionen 17 763 000 kr i tillfälligt verksamhetsbidrag varav 4 763 000 kr var en generell förstärkning. Den generella förstärkningen är ytterst angeläget att behålla för att kunna fortsätta den viktiga återstarten av den regionala kulturverksamheten och ta ytterligare kliv för att nå de nationella och regionala kulturpolitiska målen.

Den regionala budgeten till kultur för 2022 uppgår efter uppräkningsom 2,6%, under förutsättning av politiska beslut¹, till 62 788 000 kr varav 57 875 000 inom samverkansmodellen (inklusive Östersunds kommuns anslag till Jamtli).

Ansökan och äskande om statligt anslag 2022

Regionens ansökan till Kulturrådet 2022 omfattar

- en uppräkningsom av anslaget med **2,6%**,
- en generell förstärkning om **4 763 000 kr** i enlighet med 2021 års tillfälliga beslut från Kulturrådet samt
- en särskild förstärkning om **3 508 000 kr** för angelägna insatser gällande utveckling av museiområde (2 000 000 kr), arkivverksamhet (160 000 kr), främjande av scenkonst (250 000 kr), bild och form (318 000 kr), hemslöjd (300 000 kr), filmkulturell verksamhet (280 000 kr) samt Kultur i Norr (200 000 kr).

Dessutom äskar regionen i likhet med tidigare år om **500 000 kr** för administration av modellen.

Totalt ansöker Region Jämtland Härjedalen om 46 790 000 kr för verksamhetsåret 2022. Se underlag för regional framställan.

¹ Regionfullmäktige beslutar om region- och finansplan den 19-20 november och regionala utvecklingsnämnden beslutar om verksamhetsplan och budget 23 november.

Elise Ryder Wikén
Regionala utvecklingsnämndens ordförande

Ingrid Printz
Tf Regional utvecklingsdirektör

Bilagor och underlag 2022

Grunduppgifter sökande region

Underlag för regional framställan

Region Jämtland Härjedalens ambitioner 2022 i relation till kulturplanen